

XIV MEĐUNARODNI KONGRES GENETIČARA

U vrijeme od 21 — 30. avgusta 1978. godine održan je u Moskvi XIV međunarodni kongres genetičara, koji su organizovali Internacionalna unija genetičara, Akademija nauka Sovjetskog Saveza i Društvo genetičara i oplemenjivača bilja imena N. I. Vavilova.

Kongres je održan u znaku visokohumane devize: genetika i blagostanje ljudskog roda, a posvećen je naučnom djelu znamenitog naučnika Nikole I. Vavilova, darovitog biologa, genetičara, geografa i organizatora nauke, čije se ime u novije vrijeme s pravom svrstava među vodeća imena bioloških nauka, pored Darvina i Linnea. Braneći postojano i hrabro genetska naučna načela on je, na žalost, prerano i tragično završio 1942. godine.

Iako svjesni da je teško, upravo nemoguće, jednom učesniku dati pravi pregled o toku i radu jedne ovako značajne naučne međunarodne manifestacije, tako složene i danas veoma razgranate oblasti bioloških nauka, ipak se smatramo obaveznim da na osnovu kongresnih materijala, ličnih saznanja i nekih korisnih konsultacija uvedemo čitaoce »Poljoprivrede i šumarstva'' u krug ideja i oblasti rada ovog Kongresa, kako bi se kroz takve informacije stekla koliko-toliko realna slika o glavnim granama i pravcima genetskih proučavanja danas u svijetu.

— — —

Predsjedništvo Kongresa sačinjavali su: predsjednik akademik N. V. Cicin — Sovjetski Savez, i potpredsjednici: H. Böhm — GDR, A. R. Cordeiro — Brazil, Č. Daskalov — Bugarska, N. P. Dubinin — Sovjetski Savez, J. Lejeune — Francuska, A. Lundqvist — Švedska, G. Sermonti — Italija, M. S. Swaminathan — Indija, Y. Tazima — Japan, M. D. White i O. Frankel — Australija.

Internacionalnu uniju genetičara predstavljali su predsjednici: S. W. Brown USA, O. Frankel — Australija, raniji predsjednik Y. Tazima — Japan, sekretar R. Riley — Velika Britanija, a članove Izvršnog odbora: W. S. Kerr — Brazil, R. Y. Olembo — Kenija, i N. V. Turbin — Sovjetski Savez, generalni sekretar

D. K. Beljajev i sekretari L. I. Koročkin, R. V. Petrov i M. E. Vartanian — svi iz Sovjetskog Saveza.

Članovi organizacionog komiteta bili su: predsjednik, N. P. Bočkov, potpredsjednici: V. G. Ždanov, B. I. Ivanov, V. N. Remeslo, N. V. Turbin, S. V. Šestakov, predsjednici Potkomiteta: Ju. P. Altuhov, M. M. Aslanian, D. K. Beljajev, B. P. Gottik, V. I. Ivanov, P. I. Lapin, S. V. Šestakov, N. V. Turbin, T. M. Turpaev i V. G. Ždanov, potpredsjednica Odbora žena D. N. Bočkova i sekretar za nauku E. V. Sokolova — svi iz Sovjetskog Saveza.

Kongres je počeo 21. avgusta u kongresnoj palati Kremlja. Otvorio ga je svečano potpredsjednik Akademije nauka Sovjetskog saveza J. A. Občnikov, a pozdravili su ga zamjenik predsjednika Sovjeta ministara V. A. Kirillin, potpredsjednik deputata Moskve, predsjednik kongresa akademik N. V. Cicin, predsjednik Međunarodne unije genetičara O. Frankel i predsjednik Organizacionog komiteta N. P. Bočkov.

Naučni skupovi održani su u novom moskovskom Univerzitetu imena Lomonosova na Lenjinskim gorama i u kongresnoj palati Kremlja, gdje je Kongres svečano i zaključen 30. avgusta.

U radu Kongresa učestvovalo je više od 3000 genetičara iz preko 60 evropskih i vanevropskih zemalja. Iz zemlje domaćina bilo ih je oko 1000, a od drugih zemalja najveći broj iz USA, zatim Japana, Poljske, Kanade, Istočne Njemačke, Indije, Mađarske, Bugarske i Italije. Iz naše zemlje bilo je 43 učesnika, pretežno iz fito-, zoo- i humane genetike. Razmatrani su problemi iz svih grana genetike: fitogenetika, zoogenetika, humana genetika, molekularna, cito-razvojna, mutaciona, genetika reprodukcije, oplemenjivanja organizama, imunogenetika, populaciona genetika i druge.

Podneseno je ukupno 1800 naučnih referata ili saopštenja na 3 plenarna skupa, 2 plenarna simpozijuma, 24 simpozijuma iz širih i 32 sekcije iz užih oblasti genetike. Održano je i više večernjih predavanja.

Na plenarnim skupovima saopšteno je ukupno 14 uvodnih naučnih radova. Njima su prisustvovali svi učesnici Kongresa. Ovi su radovi imali opšti značaj i širi interes za genetičare svih grana, a podnijeli su ih istaknuta imena u odgovarajućim granama genetike. O temi: «Genetika i blagostanje čovjeka» podnesena su 4 referata: R. Riley — Velika Britanija: Genetika i proizvodnja žita, N. P. Dubinin — SSSR: Značaj genetike za dalji razvoj ljudskog roda; J. Lejeune — Francuska: Budućnost humane genetike; i P. Otedal — Norveška: Genetski poremećaji izazvani uticajem spoljne sredine. O temi molekularna genetika i struktura gena viših eukariota — podneseno je 5 referata: A. Chovnick — USA: Organizacija elementarnih genetskih jedinica u Drozofile; W. Hennig

— FRG: Funkcionalne hromozonske jedinice; R. B. Khesin — SSSR: Regulacija transkripcije; F. Ruddle — USA: Mape gena i mehanizam njihovog transfera u sisara i R. Britten, T. Hall, G. Moore, W. Klein, E. Davidson — USA: Evolucija prvobitne i ponovljene slike DNA u morskog ježa; i o temi nasleđe N. I. Vavilova u modernoj genetici, podneseno je takođe 5 referata: F. K. Bakteev — SSSR: N. I. Vavilov i njegov uticaj na razvoj genetike; J. Harlan — USA: Učenje o porijeklu i evoluciji kulturnih biljaka od Vavilova; D. D. Brežnjev — SSSR: Čuvanje genetskih resursa kulturnih biljaka i divljih srodnika i njihovo korišćenje za selekciju — umjesto oboljelog autora, rad je saopštio prof. V. Dorofeev; A. Gustavson — Švedska: Mutacije i uzrok uporedne varijacije i D. K. Beljajev — SSSR: Evolucija životinja pod uticajem domestikacije.

Na plenarnim simpozijumima podnesena su o temi: tekući problemi u genetskoj bazi selekcije — 4 referata, među kojima i referat prof. dr. Slavka Borojevića: Možemo li stvoriti sorte i rase kako ih modeliramo, i o temi: Genetika i problem biosfere takođe — 4 referata.

Na simpozijumima razmatrane su teme iz sljedećih oblasti: genetska kontrola transkripcije, genetska kontrola translacije, genetska rekombinacija, molekularni mehanizmi mutageneze, genetika reparacija, genetika plazmida, inženjering gena, struktura i funkcija hromozoma, ekstrahromozomsko nasljeđivanje, genetika izoenclima, genetika razvića (životinjska), genetska baza oplemenjivanja bilja, genetska kontrola mitoze i mejoze, genetika somatskih ćelija, genetika i citogenetika malignog rasta, problemi evolucione i populacione genetike, humana genetika, genetika ponašanja, genetika endokrinih funkcija, imunogenetika, genetika otpornosti biljaka prema bolestima, genetika fotosinteze, genetska baza oplemenjivanja životinja i genetika industrijskih mikroorganizama.

Referati podneseni u okviru simpozijuma takođe su bili od šireg interesa. Njima su prikazani stanje i perspektiva naučnih proučavanja u pojedinim oblastima genetike. U pojedinim simpozijumima podneseno je od 5-8 referata. Referenti su bili istaknuta imena iz odgovarajućih grana genetike. Sama činjenica što je organizovan ovoliki broj simpozijuma govori o tome da se genetska nauka razvija brzo i sve više razmatra nove oblasti života i nasljeđa, doprinoseći time daljem jačanju superiornosti čovjeka u upravljanju procesima živih organizama i prenošenju njihovih pozitivnih nasljednih osnova od predaka na potomstvo. Iz populacione genetike imao je prof. D. Marinković referat: Populaciono-genetske varijacije i sposobnost prilagodavanja ekološkim prilikama.

Na sekcijama iz užih oblasti genetike razmatrana su pitanja iz sljedećih grana: genetska struktura i regulacija aktivnosti gena kod prokariota, genetska struktura i ekspresija gena kod eukariota,

genska regulacija, genetika i genetska baza selekcije mikroorganizama, genetika virusa, biohemijska genetika i izoencimi, genetski inženjering, genetska kontrola replikacije, genetska kontrola reparacije, genetska rekombinacija, citogenetika životinja i kariosistematika, citogenetika biljaka i kariosistematika, citogenetika čovjeka, struktura, funkcija i evolucija hromozoma, genetika somatskih ćelija, ekstrahromozomsko nasljeđivanje, evoluciona i populaciona genetika životinja, genetika i oplemenjivanje životinja, genetika ponašanja, genetika razvića, matematička genetika, endokrinološka genetika, genetika gameta, evoluciona i populaciona genetika, genetika i oplemenjivanje bilja, poliploidija, međuvrsna i međurodovska hibridizacija, eksperimentalna mutageneza, klinička genetika, antropogenetika, imunogenetika i onkogenetika.

U sekcijama je održan različit broj sjednica, na kojima je podneseno po 12 saopštenja. U njima su pretežno prikazani rezultati eksperimentalnog rada. Najveći broj saopštenja imala je sekcija eksperimentalna mutageneza, a zatim klinička genetika, genetika i oplemenjivanje bilja, biohemijska genetika i izoencimi, genetika čovjeka, genetika i oplemenjivanje životinja, genetika razvića i dr. Najmanji broj sjednica i saopštenja imala je sekcija regulacija gena, a zatim genetika gameta, inženjering gena, imunogenetika i dr.

Iz ovoga se posredno može dobiti prilično vjerna slika i o razvijenosti i rezultatima eksperimentalnog istraživačkog rada u pojedinim užim oblastima genetike, a istovremeno i o intenzitetu i pravcima njihovog daljeg razvoja.

Nekim odgovarajućim plenarnim simpozijumima, simpozijumima i sekcijama Kongresa rukovodili su jugoslovenski genetičari: Sl. Borojević, D. Marinković, Lj. Zergollern, M. Velisavljev, Sl. Živković i Ivo Mihaljev — što predstavlja vidno priznanje našoj domaćoj genetici.

Tokom Kongresa održano je više naučno-popularnih referata u okviru večernjih predavanja, o temama: mutagena aktivnost DNK; istraživanje izoencima sa aspekta šumarske genetike; oplemenjivanje bilja i pobjeda gladi; mehanizmi genetske sinteze; heterocikličnost sistema ćelijskih jedara; najnovija istraživanja himera kod sisara; aktuelna pitanja genetike i citogenetike; tekući problemi genetike komplikovanih oblika ponašanja kod normalnih i patoloških pojava; problemi udaljenje hibridizacije; genetska izučavanja u kosmosu; genetska analiza strukture proteina; modifikacija genoma kao metod sinteze novih rodova i vrsta biljaka na primjeru Triticale i dr. I ove su referate podnijeli istaknuti genetičari iz odgovarajućih grana genetike a bili su od šireg interesa za sve učesnike Kongresa.

Tom prilikom prikazani su i neki interesantni filmovi iz raznih grana genetike: eksperimentalna baza domestikacije životinja — od D. K. Beijajeva; čovjek sa 47 hromozoma XYY tipa; he-

mofilija — od C. Bossera; kretanje hromozoma i citokineza u na temperaturi osjetljivih mutantnih ćelija sisara — od R. S. Wanga; rijetke hromozomske aberacije — od M. Kucerova; strukturna organizacija i genetski aparati u ćelijskom ciklusu — od A. A. Mosolova; inducirane mutacije u pacova — od T. N. Yosida.

Ne mali broj saopštenja predstavljaju rezultate zajedničkog rada dvojice ili više naučnih radnika na istom problemu, iako često rade u različitim zemljama. U nekim je radovima zapaženo nedovoljno usaglašenje gledišta, da ne kažemo i njihovo razmimoilaženje, o nekim proučavanim pitanjima.

Na kraju Kongresa odlučeno je da se sljedeći XV međunarodni genetski kongres održi u New Delhi-u u Indiji 1982. Za predsjednika tog kongresa izabran je sovjetski naučnik akademik D. K. Beljajev, a za generalnog sekretara indijski genetičar M. S. Swaminathan. Na sastanku Međunarodne genetske federacije izabran je novi Upravni odbor, čiji je predsjednik takođe D. K. Beljajev, a sekretar O. Frankel — Australija.

Za vrijeme Kongresa organizovano je razgledanje grada domaćina, njegovih znamenitosti, kulturno-istorijskih spomenika i tehničko-urbanističkih dostignuća, a posebno posjeta odgovarajućim naučnim institucijama, katedrama, klinikama, kulturnim centrima, bibliotekama, izložbama i sl. Pored toga izvedeno je više ekskurzija u neke bliže i dalje oblasti Sovjetskog Saveza, a prvog dana — nakon otvaranja Kongresa, Akademija nauka SSSR i Organizacioni komitet priredili su i svečani prijem, i na kraju prilikom njegova zaključenja koncert sa odabranim kulturno-umjetničkim programom.

Tako je Kongres protekao u skladnom odnosu intenzivne međusobne razmjene misli i iskustava, saznanja o novim otkrićima i zakonitostima moderne genetike i njenoga sve većeg značaja za dalji razvoj ljudskog roda, a uz to i viđenja ljepota i znamenitosti drvnoga grada — trajnih spomenika veličine i harmonije uma, duha i ukusa — a na beskrajnim prostorima široke zone podzola obilja prirodnih bogatstava, posebno hidrografije i bujne vegetacije šuma, livada, pašnjaka i rodnih žitnih polja.

Sunčani avgustovski dani osvjetljavali su panoramu grada i njegove okoline u punom sjaju i ljepoti.

Sve je to prirodno, doprinosilo međusobnom zblizavanju genetičara iz raznih zemalja svijeta s različitim stepenom civilizacije i razvoju među njima, ljudskih prijateljskih odnosa.

— — —

I ovako sažeti podaci govore, nadamo se, dovoljno ubjedljivo o tome da XIV Međunarodni kongres genetičara predstavlja krupan događaj za dalji razvoj nauke o nasljednosti. On je impozantna

smotra najnovijih otkrića i rezultata rada u ovoj oblasti nauke, a istovremeno i snažni podsticaj za dalje jačanje međunarodne saradnje genetičara na još intenzivnija i obimnija proučavanja složenih problema genetike i biologije. Pokazao je da otkrića moderne genetike omogućavaju smišljenije intervencije u genetskim osnovama i ukazuju na nove pravce daljih proučavanja i djelovanja.

U brojnim saopštenjima izloženi su eksperimentalni podaci i razmatrane određene pretpostavke koje potvrđuju stare ili otkrivaju nove, do sada nepoznate pojave, zakonitosti i specifičnosti, kojima živa priroda neograničeno obiluje, a posebno u nasljeđivanju osobina živih bića, predodređenih genima i hromozomima i njihovom manje ili više vjernom prenošenju generacijama od predaka na potomke.

Učesnici Kongresa i oni koji su pratili njegov rad, uvjerali su se još jedanput da genetika, na temelju sopstvenih načela, koristeći se pri tom zakonitostima srodnih nauka, posebno fiziologije, embriologije i evolucije, a uz to i fizike, matematike i hemije, postaje osnov budućega razvoja bioloških, biotehničkih i medicinskih nauka. Rezultati takvoga rada genetike imaju trajan značaj i sve veći uticaj na dalje unapređivanje biljne i stočarske proizvodnje i kulture mikroorganizama, a u novije vrijeme i na veoma široku primjenu odgovarajućih metoda i mjera za sprečavanje i liječenje sve brojnijih teških nasljednih bolesti samoga čovjeka.

Kongres je posebno u duhu proklamovane visokohumane devise: genetika i blagostanje čovječanstva, ukazao upravo danas — u vrijeme izrazite opasnosti za nas i naše potomstvo, od raketno-biološkog rata i masovnog uništavanja ljudi, da je i u tome uloga genetike ogromna, da se rezultati genetskih proučavanja odražavaju sve očitije na blagostanje ljudi i predstavljaju veliku pomoć u njihovoj borbi za trajni mir i prosperitet. Stoga je s pravom praćen s osobitom pažnjom i podrškom, kako zemlje domaćina, tako i plejade genetičara i biologa svih civilizovanih zemalja.

— — —

Smatramo da će za naše čitaoce biti interesantni osnovni kratki podaci i o ranijim Internacionalnim kongresima genetičara.

Nauka o nasljednosti mlada je grana biologije, koja se kao samostalna naučna disciplina razvija jače tek početkom ovoga vijeka, iako interesovanje ljudi za nasljeđivanje osobina potomaka od predaka potiče još od doba prvobitne domestikacije biljaka i životinja i diferencijacije njihovih oblika — početkom mezolita i ranog neolita.

Stoga je sasvim razumljivo, što se krajem prošlog i početkom ovoga vijeka, kada su genetska proučavanja počela napredovati jače, osjetila potreba da se tadašnji nosioci tih proučavanja i razvoja ge-

netske misli sakupe, da zajednički svedu dotadašnja saznanja iz oblasti genetike, da međusobno razmijene iskustva i misli, o tome i ujedno ukažu na dalje puteve razvoja, i pokrenu nova proučavanja brojnih pojava i zakonitosti te i tada interesatne i značajne biološke nauke.

Prvi internacionalni kongres genetičara održan je u Londonu 11. i 12. jula 1899. Organizovalo ga je Kraljevsko hortikulturno englesko društvo, pod predsjedništvom Trevora Lawrence-a. Nije poznat na njemu broj učesnika, a radovi sa Kongresa objavljeni su u časopisu Kraljevskog hortikulturnog društva br. 24, London 1900.

Drugi kongres održan je u Njujorku od 30. IX — 2. X 1902. godine. Organizovalo ga je Hortikulturno društvo Njujorka. Predsjednik kongresa bio je James Wood. Na njemu je učestvovalo 75 genetičara, čija su saopštenja objavljena u Zborniku radova hortikulturnog društva Njujork — vol. 1.

Treći kongres održan je kao i prvi, u Londonu od 30. VII — 3. VIII 1906. Organizovalo ga je takođe Kraljevsko hortikulturno društvo. Predsjednik toga kongresa bio je William Bateson. Ni na njemu nije poznat broj učesnika, a pozvano je oko 300 genetičara. Saopšteno je 46 naučnih radova, koji su objavljeni kao dodatak u časopisu Kraljevskog hortikulturnog društva — London pod nazivom: Saopštenja III internacionalne konferencije genetičara.

Četvrti je održan u Parizu od 18—23. IX 1911. Organizovalo ga je Nacionalno hortikulturno društvo Francuske. Predsjednik je bio Ivez Delage. Na njemu su učestvovala 234 genetičara iz 28 zemalja i saopšteno je 58 naučnih radova, koje je objavila Medicinska akademija u Parizu 1913.

Peti kongres bio je u Berlinu od 11—17. IX 1927. Predsjednik ovog kongresa bio je Erwin Baur. Prijavljeno je 966 a prisustvovala su 903 učesnika iz 35 zemalja. Saopšteno je 148 radova, koji su objavljeni kao dva dodatka Zeitschrift-u für induktive Abtemunge — und Vererbungslehre, 1928.

Šesti je održan u Itaci — USA od 24 — 31. VIII 1932. pod predsjedništvom T. H. Morgana. Na njemu je učestvovalo 856 genetičara iz 35 zemalja i saopšten je na plenarnim sastancima 21 naučni rad i u sekcijama 198, koje je objavila u dva toma Botanička bašta u Bruklinu 1932.

Sedmi kongres je održan u Edinburgu od 23 — 30. VIII 1939. pod predsjedništvom F. A. C r e w-a. Organizovalo ga je Društvo genetičara Velike Britanije. Učestvovalo je 657 genetičara iz 53 zemlje, a saopštena su 4 uvodna i 342 kraća naučna rada, objavljena 1941. kao dodatak časopisu »Genetika«.

Osmi je održan od 7 — 14. VII 1948. u Štokholmu pod predsjedništvom Herman-a J. Müller-a. Na njemu je učestvovalo 610 genetičara iz 41 zemlje i saopšteno 199 radova, objavljenih kao dodatak Hereditas-u 1949.

Deveti je održan od 24 — 31. VIII 1953. u Bellagio — Italija, pod predsjedništvom R. B. Goldschmid-t-a. Učestvovala su 863 genetičara iz 39 zemalja i saopšteno je 346 radova objavljenih u dva toma kao dodatak Caryologia 1954.

Deseti je održan od 20 — 27. VIII 1958. na Mc Gill univerzitetu u Montrealu pod predsjedništvom Sewall Wright. Organizovalo ga je društvo genetičara Amerike, sa 11 drugih bioloških organizacija. Na njemu je učestvovalo 1.671 genetičar iz 50 zemalja i saopšteno ukupno 577 naučnih radova, koje je u dva toma objavio Univerzitet u Torontu 1959.

Jedanaesti je održan od 2 — 10. IX 1963. u Hagu pod predsjedništvom E. Hador-n-a. Učestvovalo je 2.290 genetičara iz 59 zemalja i saopštena su 997 naučnih radova, objavljenih u tri toma pod nazivom »Genetics Today« u izdanju Pergamon Press Oksford — New York 1966.

Dvanaesti je održan od 19 — 28. VIII 1968. u Tokiju pod predsjedništvom Hitochi Kihara-e. Organizovao ga je Naučni savjet Japana. Učestvovalo je 1.938 genetičara iz 56 zemalja, a saopšteno je ukupno 1.131 naučni rad, koje je u tri toma objavio Naučni savjet Japana 1968, pod nazivom »The Genetic Code«.

Trinaesti je održan od 20 — 29. VIII 1973. u Berkley i Davis — USA, pod predsjedništvom Curt-a Stern-a. Organizovalo ga je Društvo genetičara Amerike. Učestvovalo je 2.600 genetičara iz 70 zemalja sa preko 1.000 naučnih radova saopštenih na 4 plenarna skupa, 17 simpozijuma, 26 sekcija sa 73 zasjedanja i 4 javna predavanja, objavljenih u časopisu Genetika — Vol. 74. No 2, Part. 2, 1973. USA.

Prvi, drugi i treći kongres nazivaju se: Internacionalna konferencija za hibridizaciju i oplemenjivanje bilja, četvrti — Internacionalna konferencija za genetiku, a svi kasniji pojedinačno: Internacionalni kongres genetičara.

Dr Ljubo Pavićević

III MEĐUNARODNI FITOPATOLOŠKI KONGRES MINHEN, 16—23. AVGUSTA 1978.

Poslije I međunarodnog fitopatološkog kongresa (1968. u Londonu) i II (1973. u Mineapolisu), III međunarodni fitopatološki kongres okupio je u Minhenu oko 1 800 fitopatologa iz preko 100 zemalja svijeta.

Kongres se održavao pod pokroviteljstvom Predsjednika Federalne Republike Njemačke, sa devizom: »Zdrave biljke za zdrav život«. Organizator Kongresa bilo je, u ime Međunarodnog društva za biljnu patologiju, *Deutsche Phytomedizinische Gesellschaft*. Poslije svečanog otvaranja, u Kongresnoj sali Deutsches Museum-a, kojom prilikom su Kongres pozdravili ministri poljoprivrede Njemačke i Bavorske i predsjednik grada Minhena, ostale sjednice održavane su u salama Tehničkog univerziteta u Minhenu.

Kongres je radio u 12 sekcija: Virologija, Bakteriologija, Mikologija, Nematode, Patogeni u zemljištu, Fiziologija biljnih bolesti, Bolesti poželjenih ubratih plodova, Genetika otpornosti i patogeniteta, Epidemiologija, Djelovanje polutanata, Suzbijanje bolesti i Profesionalni aspekti fitopatologije i fitomedicine. Neke druge oblasti bile su predmet posebnih pretkongresnih ili poslijekongresnih konferencija (npr. patologija sjemena i mikotoksikologija). Svakog radnog dana održavane su po dvije sjednice, te je svaka sekcija imala od 5-9 sjednica, a svaka od njih posvećena posebnoj grupi problema. Jedan broj saopštenja bio je prezentiran u tzv. poster-sesijama, što je, uz izvanredno organizovan i strogo programski ostvarivan dnevni red, omogućilo učesnicima da se, koliko je to na ovakvim skupovima izvodljivo, lakše opredijele za izlaganja koja su ih najviše interesovala i da o iznijetim rezultatima diskutuju sa autorima.

Na kongresu je podnijeto, uključujući i poster-sesije, oko 1 100 saopštejnja. Za izvjesne posebne teme bile su organizovane i panel-diskusije, a u slobodnim večerima, na inicijativu učesnika, organizovane su i posebne diskusione grupe.

U jednom kratkom prikazu teško je dati sliku o radu Kongresa i podnijetim saopštenjima, čak i kada bi to radilo više učesnika. Zato je, možda, najbolje da se, za svaku sekciju ponaosob, iznesu glavne teme.

U okviru Sekcije »Virologija« raspravljalo se o identifikaciji, osobinama i dijagnozi virusa, patogenezi, izvorima virusa i njihovom širenju, novim grupama virusa i viroza, ekonomskom značaju i suzbijanju virusnih bolesti, novijim molekularnim aspektima virologije itd.

Sekcija »Bakteriologija« okupila je učesnike koji su se interesovali za: nove grupe patogena (mikoplazme, spiroplazme i slične organizme, njihovu izolaciju, identifikaciju i ultrastrukturu, patogenost, zatim za predviđanje pojava bakterioza, unutrašnje i spoljašnje faktore koji utiču na virulenciju bakterija, razmnožavanje bakterija u biljkama, ekonomski značaj bakterioza, nove pojave itd.

U sekciji »Mikologija« raspravljalo se o morfologiji, morfogenezi i fiziologiji patogenih gljivica; o održavanju inokuluma; o citologiji gljiva; biologiji, seksualitetu i genetici; klasifikaciji gljivica; o mikozama, njihovom ekonomskom značaju i novim pojavama.

Stručnjaci za nematode razmatrali su moderne aspekte taksonomije, strukturu i funkciju nematoda, mjesto u ekosistemu, metabolizam, uticaj spoljnih faktora na fiziologiju nematoda, ekonomski značaj i interakcije nematoda i napadnutih biljaka.

Patogenim organizmima u zemljištu poklonjena je posebna pažnja. U okviru ove Sekcije saopštenja su se odnosila na inokulum: količinu, potencijal i distribuciju; na zemljišne mikostaze i antagoniste; na prirodno i izazvano ograničavanje razvoja; na sredinu u kojoj se nalaze korijen i sjeme; mikorize; novije trendove u obradi zemljišta i načinu gajenja bilja; na tzv. minorne patogene; kompleksne bolesti korijena; propratno djelovanje pesticida; biološku borbu itd.

Fiziologija parazitizma jedno je od danas vrlo značajnih područja fitopatologije. U ovoj Sekciji bilo je govora o prodiranju i ustaljavanju patogena, ulozi gljivičnih i bakterijskih enzima i toksina u patogenezi, izazivanju i mjestu stvaranja fitoaleksina; o induciranoj rezistentnosti; strukturi, biosintezi i aktivnosti fitoaleksina i ranije stvorenih inhibitora; mehanizmu rezistentnosti; poremećaju metabolizma napadnute biljke; hranidbenim i funkcionalnim interakcijama domaćina i parazita itd.

U okviru Sekcije o bolestima plodova poslije berbe, odnosno žetve, raspravljalo se o fiziološkim faktorima koji utiču na otpornost ili osjetljivost voća i krtolastog bilja; o etiologiji, suzbijanju i ekonomskom značaju bolesti plodova umjerenog pojasa, suptropskih i tropskih biljaka; uticaju uslova uskladištenja na razvoj ovih bolesti i sl.

U sekciji »Genetika rezistentnosti i patogeniteta« raspravljalo se o odgovarajućim pitanjima kod bolesti bijelih žita, oriza, kukuruza, sirka, krtolastog i korjenastog bilja, industrijskog, krmnog

bilja i voća; o teoriji i metodama stvaranja rezistentnosti i o internacionalnim problemima s tim u vezi.

U pogledu epidemiologije saopštenja su se odnosila na prostorne probleme epidemiologije, na uticaj vremenskih prilika na razvoj epidemija, na teoriju rezistentnosti i epidemiološki razvoj, nove matematičke prilaze u proučavanju epidemiologije, sistemu integrisane borbe, proračun gubitaka od bolesti, metode i uređaje za proučavanje epidemije.

U Sekciji »Djejestvo plucije« raspravljalo se o dugoročnim efektima i predviđanju rizika; kombinovanim djelovanjima zagađivača; sudbini zagađivača vazduha u ekosistemu; fiziološkom i biohemij-skom efektu zagađivača na biljke; interakciji zagađivača vazduha i biljnih patogena i sl.

U oblasti suzbijanja biljnih bolesti bilo je riječi o novim sredstvima, performansama biljnih protektanata, njihovom mehanizmu djelovanja, sudbini pesticida na biljkama i u njima, integrisanoj borbi, fizičkim i agrotehničkim mjerama borbe, internacionalnim aspektima suzbijanja biljnih bolesti, biološkoj borbi itd.

Posebna Sekcija raspravljala je o profesionalnim aspektima biljne patologije: profesionalni koncept, istraživački rad, nastava (metodi, program, ciljevi); savjetodavna služba, dokumentacija, kompjuterizacija podataka u fitopatologiji itd.

Kao i svi slični skupovi, i ovaj Kongres pružio je priliku da se velik broj istraživača iz čitavog svijeta i lično sreće, da izmijene mišljenja i uspostave veze. Tome su poslužile i ekskurzije koje su o vikendu organizovane, a na kojima su učesnici mogli upoznati i neke od vrlo interesantnih krajeva Njemačke i Austrije.

Dr Milorad Mijušković